

#OBEKVÄMARBETSTID - EN RAPPORT OM #METOO-UPPROPET INOM HANDELN. KORTVERSION.

Den 20 november 2017, som en del av den världsomspännande Me too-rörelsen, bildades den slutna Facebook-gruppen #obekvämarbetstid. Där samlades vittnesmål om sexuella trakasserier, övergrepp och hot mot handelsanställda. Den 10 januari publicerades ett upprop i Handelsanställdas förbunds medlemstidning Handelsnytt.

Trakasserier mot handelsanställda utförs oftast av kunder, enligt vittnesmålen i Facebook-gruppen. Arbetskamrater är den näst vanligaste förövargruppen, följd av chefer. Anställda berättar även om att de har utsatts för trakasserier av säkerhetspersonal, leverantörer eller säljare som besöker butiken.

Otrygga anställningar och korttidskontrakt är vanligt förekommande i handeln, vilket gör att många inte vågar anmäla trakasserier av rädsla för att stöta sig med arbetsgivaren eller kollegorna och därmed inte få fortsatt anställning, visar vittnesmålen.

På många arbetsplatser kan det också finnas en arbetskultur och jargong där sexuella anspelningar och trakasserier normaliseras och slätas över.

I handeln är devisen ”Kunden har alltid rätt” central. De anställda förväntas vara tillmötesgående i stor utsträckning, vilket gör det svårt att säga ifrån till kunder som går över gränsen. Vittnesmålen visar också att arbetsgivare tonar ner sådana händelser för att inte stöta sig med kunder.

Risken för trakasserier och hot från kunder ökar vid arbete på kvällar och nätter samt vid ensamarbete. På många arbetsplatser saknas tydliga riktlinjer när det gäller hur trakasserier från kunder ska hanteras. Trakasserier utreds sällan. Det blir i stället den anställdas ansvar att hantera kunden, ofta utan stöd från arbetsgivaren.

Trakasserier från arbetskamrater eller chefer omfattas av diskrimineringslagen, som säger att arbetsgivare i dessa fall är skyldiga att göra en utredning. Trakasserier från kunder omfattas dock inte av denna lag. Däremot är arbetsgivaren enligt arbetsmiljölagen skyldig att förebygga och förhindra ohälsa. Trakasserier från kunder kan ses som ett arbetsmiljöproblem som resulterar i ohälsa och arbetsgivare är därmed skyldiga att ta tag i frågan.

Rapportförfattarna efterlyser flera åtgärder för att sätta stopp för trakasserier, övergrepp och hot mot handelsanställda. Bland annat vill de införa en lag som ger butiker möjlighet att porta kunder som beter sig illa. De vill också att kontrollmöjligheter och sanktioner införs mot arbetsgivare som inte tar tag i problematiken. De vill även införa en visselblåsarfunktion där anställda anonymt kan anmäla övergrepp och trakasserier, som sedan utreds av en oberoende part. De vill också att lagen om allmän visstid avskaffas, så att arbetsgivare inte kan använda sig av tillfälliga anställningar utan särskilda skäl. De anser att all personal i handeln samt säkerhetspersonal bör få utbildning om sexuella trakasserier.

Rapporten är skriven av uppropen #obekvämarbetstid och #taggarnautåts samordnare. Arbetet har skett med stöd av Handelsanställdas förbund. Åsikter och förslag i rapporten är författarnas egna.